

Etická komise udělila osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu

Václavu Topšovi, nar. dne 27. 4. 1928, zemř. dne 30. 9. 2013,

neboť se na jaře roku 1952 aktivně zapojil do činnosti skupiny „Modrý kříž“ tím, že získal u vojenského útvaru, kde sloužil, informace zpravodajského charakteru, které předal členu skupiny Jiřímu Sobotkovi za účelem dalšího využití pro ilegální protikomunistickou činnost skupiny, čímž naplnil formu odboje dle § 3 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb.

Pan Václav Topš se narodil dne 27. 4. 1928 v obci Nučnický, dnes součást obce Travčice, okr. Litoměřice.

Václav Topš se v rámci výkonu základní vojenské služby u 73. pěšího pluku ve vojenském výcvikovém prostoru Ralsko, kde sloužil, seznámil s Jiřím Sobotkou, který v únoru roku 1952 společně s Jiřím Znamenáčkem začal znovu vyvíjet ilegální činnost v rámci skupiny „Modrý kříž“ (původně tato skupina vyvíjela činnost již v letech 1948-49). Jiří Sobotka se do obnovené činnosti skupiny zapojil zejména tím, že shromažďoval informace zpravodajského charakteru, týkající se vojenského útvaru, u něhož sloužil. Do této činnosti des. Jiří Sobotka zapojil také voj. Václava Topše. Václav Topš předal cca v květnu 1952 Jiřímu Sobotkovi na jeho žádost kopii schématu vysílačky a dále mu předal i kopii tabulky (pomůcky) k ladění. Rovněž předal Jiřímu Sobotkovi negativ filmu, na němž byly snímky některých objektů (budov) jejich vojenského útvaru. Jiří Sobotka před tím Václava Topše zavedl do toho, že je ilegálně činný a že materiály, které mu Václav Topš má obstarat, jsou určeny pro západní zpravodajské služby¹.

Václav Topš nejen aktivně obstaral materiály, které po něm Jiří Sobotka požadoval, ale také se snažil „podporučíka“, o kterém se na základě informací od Jiřího Sobotky dozvěděl, že mu mají být předmětné materiály předány, sám vyhledat a tyto materiály mu odevzdat. Uvedeným podporučíkem letectva byl agent VKR Bohuslav Janke a snaha získat dokumentaci, s níž by skupina mohla postavit vlastní vysílací zařízení, byla vyprovokována VKR. Současně je však zřejmé, že ani Jiří Sobotka, ani Václav Topš nevěděli, že se o provokaci ze strany VKR jedná. Etická komise k tomu dále uvádí, že dle jejího názoru nelze vzít k tíži manžela účastnice řízení, že činnost skupiny, včetně činnosti Jiřího Sobotky a na něj napojeného Václava Topše, byla na jaře roku 1952 provokována VKR. Etická komise má za to, že tato skutečnost sama o sobě nemůže mít vliv na subjektivní snahy a postoje jednotlivých členů skupiny, kteří činnost v rámci skupiny spočívající ve shromažďování informací zpravodajského charakteru vyvíjeli v dobré víře, že působí proti komunistickému zřízení, jak tomu bylo i v případě Václava Topše.

Etická komise při hodnocení charakteru předávaných zpráv přihlédla ke skutečnosti, že 73. pěší pluk, u něhož Jiří Sobotka a Václav Topš sloužili, nebyl zcela řadovým pěším

¹ Jiří Sobotka však ve spojení se zpravodajskými službami nebyl a údajně chtěl využít schématu k sestavení vysílací stanice, která by pak byla k dispozici skupině.

útvarem, ale ve skutečnosti podpůrným speciálním útvarem Zpravodajské správy Generálního štábu. Václavu Topšovi tedy muselo být zřejmé, že vyzrazení jakýchkoliv informací týkajících se jeho vojenského útvaru, které opatřil pro možné potřeby západní zpravodajské služby, je nezákonné a trestné.

Vyšší vojenský soud v Praze dne 18. 7. 1953, v procesu označovaném jako „Jiří Sobotka a spol.“, uznal Václava Topše vinným ze spáchání trestného činu vyzvědačství dle § 86 odst. 1, 2 písm. a) tehdy platného trestního zákona a odsoudil ho k trestu odnětí svobody v trvání 11 let nepodmíněně, propadnutí poloviny jmění a ztrátě občanských práv na 3 roky. Během následujících let byl Václav Topš vězněn ve věznicích v Praze – Pankráci, Praze – Ruzyni a Leopoldově a také v uranových pracovních táborech na Jáchymovsku a na Příbramsku (Bytíz). Po více než sedmi letech byl Václav Topš dne 13. 11. 1959 podmíněčně propuštěn na svobodu.